

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра дитячої хірургії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Вікторія СЕРГІЄНКО

«14» травня 2024 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

« Сучасні методи діагностики та лікування хірургічних захворювань дитячого віку»
(курс за вибором)

ВК 2.28

підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти – доктора філософії (PhD)

галузі знань 22 Охорона здоров'я
спеціальності 228 Педіатрія

Обговорено й ухвалено
на методичному засіданні кафедри
дитячої хірургії

Протокол № 9
від «20» травня 2024 року

Завідувач кафедри

Андрій НАКОНЕЧНИЙ

Затверджено
науково-методичною радою з
післядипломної освіти

Протокол № 2
від «21» травня 2024 року

Голова науково-методичної ради з
післядипломної освіти

Орест СІЧКОРІЗ

Львів – 2024 рік

Робоча навчальна програма з дисципліни за вибором «Сучасні методи діагностики та лікування хірургічних захворювань дитячого віку» підготовки докторів філософії за спеціальністю «Педіатрія», спеціалізація «Дитяча хірургія».

Розробники:

Наконечний А.Й. – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Кузик А.С. – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Переяслов А.А. – доктор медичних наук, професор кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Кулик О.М. – доктор медичних наук, професор кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Наконечний Р.А. – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Гижа Л.Ю. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Дац Р.І. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Опікан Н.М. – асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Федусь В.П. – кандидат медичних наук, кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Никифорок О.М. – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Кенс К.А. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького.

Рецензенти:

Кобза І.І., завідувач кафедри хірургії № 2 Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор.

Лукавецький О.В., завідувач кафедри хірургії №1 Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор

Робоча навчальна програма дисципліни за вибором «Сучасні методи діагностики та лікування хірургічних захворювань дитячого віку» підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти; кваліфікації - доктора філософії; галузі знань - 22 «Охорона здоров'я»; спеціальності - 228 «Педіатрія»; спеціалізація «Дитяча хірургія» складена на основі Закону України «Про вищу освіту», «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих начальних закладах» (23 березня 2016 року, №261), «Освітньо-наукової програми доктора філософії (Ph.D.)» (Протокол №7 - ВР від 29.06.2016 ЛНМУ імені Данила Галицького); «Робочої навчальної програми», затвердженої 21.02.2019 року; Наказу МОН України від 01.10.2019 року № 1254 «Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».

Дана програма є частиною освітньої програми підготовки докторів філософії в рамках професійної спеціалізації та розрахована на **3 кредити ECTS**.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні методи діагностики та лікування хірургічних захворювань дитячого віку

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни за вибором «Сучасні методи діагностики та лікування хірургічних захворювань дитячого віку» передбачає здобуття та поглиблення комплексу знань, вмінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань із цієї дисципліни, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, що вирішує актуальне наукове завдання в дитячій хірургії, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен:

— *знати:*

- анатомічно-функціональні особливості дитячого організму;
- визначення нозологій в дитячій хірургії;
- етіологію, патогенез виникнення та розвитку хірургічної патології;
- клінічні прояви хірургічних захворювань;
- диференціально-діагностичні ознаки хірургічних захворювань;
- можливі ускладнення при хірургічній патології у дітей;
- методики та стандартні схеми опитування, фізикального обстеження дітей різного віку;
- етапи та методи обстеження дітей з хірургічною патологією;
- основні інструментальні методи дослідження в дитячій хірургії (ультрасонографія, рентгенографія, езофіброгастродуоденоскопія, колоноскопія, комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія);
- можливі зміни при лабораторних та інструментальних методах обстежень, які спостерігаються при хірургічних захворюваннях дітей;
- невідкладні стани в клініці дитячої хірургії та етапи надання екстреної медичної допомоги дитині з хірургічною патологією;

- алгоритм обстеження дітей з хірургічною патологією зі складанням історії хвороби, встановленням клінічного діагнозу;
 - сучасні напрямки та алгоритми лікування хірургічних захворювань у дітей;
 - нормативні документи для ведення медичної документації пацієнта з хірургічною патологією.
- **вміти:**
- визначати причинні фактори, механізми патофізіологічних змін при дитячій хірургічній патології, стадії розвитку, клінічні прояви;
 - збирати медичну інформацію про стан пацієнта;
 - проводити фізикальне обстеження дітей з хірургічною патологією;
 - шляхом логічного аналізу та обґрунтування отриманих клінічно-параклінічних даних встановити попередній та клінічний діагноз;
 - призначити лабораторні та інструментальні методи досліджень для підтвердження діагнозу;
 - інтерпретувати результати об'єктивного обстеження, лабораторних та інструментальних досліджень;
 - провести диференційну діагностику;
 - прогнозувати виникнення можливих ускладнень;
 - визначати тактику ведення дитини з хірургічною патологією та надання екстреної медичної допомоги;
 - обрати тактику лікування в дитячій хірургії;
 - діагностувати невідкладні стани;
 - виконувати медичні маніпуляції;
 - надавати екстрену медичну допомогу;
 - вести медичну документацію;
 - опрацювати та аналізувати державну, соціальну та медичну інформацію;
 - діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії наступних **компетентностей та програмних результатів навчання:**

1. Інтегральна компетентність: здатність ефективно вирішувати комплексні наукові та практичні проблеми в галузі медицини за спеціальністю «дитяча хірургія», організовувати і виконувати власну науково-дослідницьку роботу з метою генерування нових систематизованих знань, що мають теоретичне і практичне значення, можуть успішно впроваджуватись у вітчизняний й міжнародний дослідницький та освітній простір, практичну медицину та інші сфери життя.

2. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до науково-професійного, світоглядного та загальнокультурного саморозвитку і самовдосконалення.

ЗК2. Здатність автономно виконувати фахову та науково-дослідницьку роботу з дотриманням принципів академічної доброчесності, авторського права та наукової етики.

ЗК3. Здатність до різнобічного пошуку, самостійного аналізу та систематизації інформації з використанням сучасних комунікаційних та інформаційних технологій.

ЗК4. Здатність спілкуватись і взаємодіяти в науково-професійному та освітньому середовищі, в тому числі, - на міжнародному рівні.

ЗК5. Здатність незалежно мислити, виявляти, формулювати й ефективно вирішувати проблеми наукового характеру, приймати відповідальні рішення, продукувати нові знання та ідеї.

ЗК6. Здатність проводити моніторинг виконаних робіт, здійснювати оцінку інтелектуального продукту та забезпечувати його якість.

ЗК7. Здатність до опрацювання, аналізу, узагальнення, обговорення та представлення результатів власного наукового дослідження у вигляді усної та письмової презентації державною й іноземною мовами, опанування майстерністю вести наукову дискусію з демонстрацією вільного володіння науковою термінологією, риторикою та культурою наукового мовлення.

ЗК8. Здатність працювати в команді, організовувати, планувати та прогнозувати результати власної чи колективної роботи, нести відповідальність за досягнуті результати, діяти в нових умовах, керувати роботою інших осіб та мотивувати їх для досягнення спільної мети.

3. Фахові компетентності:

ФК1. Здатність аналізувати, відтворювати, інтерпретувати та використовувати в практичній, науково-дослідницькій та освітній діяльності знання сучасного стану проблем та досягнень в галузі дитячої хірургії, основних концепцій, теорій, гіпотез щодо розвитку, перебігу та лікування хірургічних захворювань у дітей .

ФК2. Здатність розробляти та управляти науковими проектами в галузі дитячої хірургії, формулювати мету, зміст та новизну дослідження.

ФК3. Здатність встановлювати потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень в галузі дитячої хірургії, генерувати нові знання, наукові гіпотези, теорії та концепції щодо розвитку, перебігу, прогнозування наслідків та лікування хірургічних захворювань у дітей.

ФК4. Здатність обирати та використовувати сучасні методи дослідження (опитування, огляду, спеціального клінічного обстеження, визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень дітей з хірургічними захворюваннями) відповідно до поставленої мети, завдань та очікуваних результатів.

ФК5. Здатність інтерпретувати, аналізувати й узагальнювати результати роботи з профільними пацієнтами, дані власних наукових досліджень із хірургічних захворювань у новонароджених та дітей раннього віку, визначати їх місце в системі існуючих знань, дотримуючись принципів наукової етики, академічної доброчесності й авторського права.

ФК6. Здатність впроваджувати нові знання з питань дитячої хірургії в наукову сферу, освітній процес і практичну роботу за фахом «дитяча хірургія».

ФК7. Здатність представляти результати власних наукових досліджень у вигляді друкованих праць або усних форм презентацій відповідно до національних та міжнародних стандартів.

ФК8. Здатність вільно спілкуватись в іншомовному науково-професійному та освітньому середовищі, вести наукову дискусію, сприймати, обробляти та відтворювати інформацію професійною іноземною мовою.

ФК9. Здатність організовувати та здійснювати педагогічну діяльність у межах обраної спеціалізації, вдосконалювати педагогічну майстерність, застосовуючи традиційні та

4. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Безперервно самовдосконалюватись та застосовувати здобуті науково-професійні знання та вміння дитячої хірургії в науковій, фаховій та освітній діяльності.

ПРН 2. Використовувати набуті концептуальні та методологічні знання для організації й самостійного виконання наукового дослідження в галузі дитячої хірургії.

ПРН 3. Добирати, аналізувати, інтерпретувати, коректно оцінювати і творчо використовувати клінічну та наукову інформацію стосовно причин розвитку, особливостей клінічного перебігу, підходів до діагностики, лікування хірургічних захворювань у дітей.

ПРН 4. Вміти виявити та окреслити невирішені проблеми щодо діагностики і лікування дітей з хірургічними захворюваннями з подальшим визначенням шляхів їх вирішення.

ПРН 5. Продукувати нові знання та ідеї, формулювати наукові гіпотези, теорії та концепції в галузі дитячої хірургії з урахуванням та дотриманням принципів наукової етики й академічної доброчесності.

ПРН 6. Самостійно аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати, узагальнювати, систематизувати клінічні та наукові дані стосовно причин розвитку, особливостей клінічного перебігу, підходів до діагностики, лікування хірургічних захворювань у дітей.

ПРН 7. Розробляти дизайн і план власного дослідження за фахом «Дитяча хірургія» на основі самостійно сформульованих мети і завдань.

ПРН 8. Обирати, застосовувати і вдосконалювати сучасні методики дослідження новонароджених та дітей раннього віку з хірургічною патологією.

ПРН 9. Розробляти та впроваджувати нові способи діагностики, лікування хірургічних захворювань у дітей.

ПРН 10. Використовувати здобуті в результаті дослідження нові знання щодо хірургічних захворювань у дітей в практичній діяльності й освітньому процесі.

ПРН 11. Презентувати у науковому та освітньому фаховому співтоваристві результати власних наукових досліджень в усній та письмовій формах, державною та іноземною мовою, відповідно до національних та міжнародних стандартів.

ПРН 14. Організовувати та управляти освітнім процесом в межах обраної медичної спеціалізації, оцінювати його ефективність, виявляти та усувати педагогічні проблеми.

ПРН 15. Розвивати комунікації та застосовувати навички міжособистісних взаємодій в науковому, професійному, освітньому та міждисциплінарному середовищах.

ПРН 16. Дотримуватися принципів наукової етики у роботі з дітьми із хірургічними захворюваннями.

ПРН 17. Використовувати принципи академічної доброчесності та нести відповідальність за достовірність отриманих та оприлюднених наукових результатів.

5. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

«Сучасні методи діагностики та лікування хірургічних захворювань дитячого віку»

№	Назва розділу / модулю	Кредити	Години	Вид заняття (години)			
				Лекції	Семінари	Практичні Заняття	Самостійна робота
Очна денна, очна вечірня форма							
1.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з ургентною патологією.	2,0	60	4	6	16	32
2.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з плановою патологією.	1,0	30	6	2	10	14
ВСЬОГО		3,0	90	10	8	26	46

Теми лекцій

(очна денна, очна вечірня форми навчання)

№	Тема	Години
1.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з ургентною патологією	2
2.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з плановою патологією.	2
3.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з патологією органів грудної порожнини	2
4.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з патологією органів черевної порожнини	2
5.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з патологією органів сечовидільної системи.	2
Разом		10

Теми семінарських занять

(очна денна, очна вечірня форми навчання)

№	Назва теми	Години
1.	Сучасні методи діагностики та лікування новонароджених дітей з некротичним ентероколітом	2
2.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з набутою кишковою непрохідністю	2
3.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з тупою травмою живота.	2
4.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з урологічною патологією.	2
Разом		8

Теми практичних занять

(очна денна, очна вечірня форми навчання)

№	Назва теми	Години
1.	Гострий апендицит. Класифікації. Діагностика. Сучасні методи лікування та	4

	хірургічна тактика.	
2.	Інвагінація. Види. Діагностика. Сучасні методи лікування та хірургічна тактика.	2
3.	Можливості консервативної тактики при тупій травмі живота.	2
4.	Лапароскопія при тупій травмі живота	2
5.	Синдром гострої калитки. Діагностика. Сучасні методи лікування та хірургічна тактика	2
6.	Пневмоторакс. Діагностика. Сучасні методи лікування та хірургічна тактика	2
7.	Гостра кишкова непрохідність у новонародженої дитини. Діагностика. Принципи хірургічного лікування.	2
8.	Пілоростеноз. Діагностика. Принципи хірургічного лікування.	2
9.	Крипторхізм. Сучасні методи лікування та хірургічна тактика.	2
10.	Патологія яйників у дітей. Сучасні методи лікування та хірургічна тактика.	2
11.	Вроджена пахова грижа. Діагностика. Принципи хірургічного лікування.	2
12.	Залік	2
Разом		26

Теми для самостійної роботи

(очна денна, очна вечірня форми навчання)

№	Тема	Години
1.	Клініко-лабораторні обстеження дитини з патологією органів черевної порожнини.	2
2.	Клініко-лабораторні обстеження пацієнта дитячого віку з патологією органів дихальної системи.	2
3.	Клініко-лабораторні обстеження дитини з патологією органів сечовидільної та статевих систем.	3
4.	Клініко-лабораторні обстеження пацієнта дитячого віку з патологією кістково-суглобової системи.	4
5.	Основи комп'ютерної томографії в нормі та при патології органів грудної, черевної порожнини та тазу.	5
6.	Рентгенологічні методи обстеження (оглядова рентгенографія, дослідження Шлункорво-кишкового тракту з контрастом, бронхографія, ангіопульмонографія, екскреторна урографія, цистографія).	2
7.	Ендоскопічні методи дослідження (бронхоскопія, езофагоскопія, фіброгастроудоденоскопія, колоноскопія, ректороманоскопія).	3
8.	Основи магнітно-ядерного резонансу в нормі та при патології органів грудної, черевної порожнини та тазу.	4
9.	Ультразвукові методи обстеження (нейросонографія, ехокардіографія, доплерографія судин, УЗД органів грудної, черевної порожнини і тазу, еластографія).	4
10.	Функціональні методи діагностики (ЕКГ, спірометрія, сцинтиграфія).	4
11.	Пункційні методи діагностики (плевральна пункція, пункція черевної порожнини, пункція кістково-мозкового каналу, пункційна біопсія печінки, пункційна біопсія пухлини).	3
12.	Ендовідеоскопічні методи обстеження (діагностична торакоскопія, діагностична лапароскопія, діагностична артроскопія).	5

13.	Пренатальна діагностика вроджених вад розвитку.	6
	Разом	46

6. ВИДИ КОНТРОЛЮ (ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ)

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку засвоєння аспірантами навчального матеріалу. Формами поточного контролю є:

- а) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді, з визначенням правильної послідовності дій, з визначенням відповідності, з визначенням певної ділянки на фотографії чи схемі («розпізнавання»);
- б) індивідуальне усне опитування, співбесіда;
- в) розв'язання типових ситуаційних задач;
- д) контроль практичних навичок.

Комплексне оцінювання навчальної діяльності здійснюється виставленням традиційної оцінки, яка конвертується у бали відповідно у кожному з занять, аспірант отримує на практичному занятті: оцінку «5» - якщо він виконав правильно не менше 90% навчальних завдань; оцінку «4» - якщо він виконав правильно не менше 80% навчальних завдань; оцінку «3» - якщо він виконав правильно не менше 60% навчальних завдань; оцінку «2» - якщо він виконав правильно менше 60% навчальних завдань. На кінцевому етапі заняття викладач виставляє набрану суму балів і традиційну оцінку в журналі успішності.

Самостійна робота аспіранта оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки аспіранта.

Підсумковий контроль

Загальна система оцінювання проводиться по завершенню вивчення дисципліни у вигляді заліку.

Шкали оцінювання традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS

Залік – це форма підсумкового контролю засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у письмовій формі, з використанням навчальної платформи Misa, відповідно до розкладу. Триває 2 академічних години.

Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант за поточну навчальну діяльність для допуску до заліку становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати аспірант за поточну навчальну діяльність для допуску до заліку становить 120 бали.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих аспірантом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$X = \frac{CA \times 200}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:
Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4 бальна шкала	200 бальна шкала	4 бальна шкала	200 бальна шкала	4 бальна шкала	200 бальна шкала	4 бальна шкала	200 бальна шкала	4 бальна шкала	200 бальна шкала
5	200	4,6	184	4,17	167	3,77	151	3,35	134
4,97	199	4,57	183	4,14	166	3,74	150	3,32	133
4,95	198	4,52	182	4,12	165	3,72	149	3,3	132
4,92	197	4,5	180	4,09	164	3,7	148	3,27	131
4,9	196	4,47	179	4,07	163	3,67	147	3,25	130
4,87	195	4,45	178	4,04	162	3,65	146	3,22	129
4,85	194	4,42	177	4,02	161	3,62	145	3,2	128
4,82	193	4,4	176	3,99	160	3,57	143	3,17	127
7,8	192	4,37	175	3,97	159	3,55	142	3,15	126
4,77	191	4,35	174	3,94	158	3,52	141	3,12	125
4,75	190	4,32	173	3,92	157	3,5	140	3,1	124
4,72	189	4,3	172	3,89	156	3,47	139	3,07	123
4,7	188	4,27	171	3,87	155	3,45	138	3,02	121
4,67	187	4,24	170	3,84	154	3,42	137	3	120
4,65	186	4,22	169	3,82	153	3,4	136	Менше 3	Недостатньо
4,62	185	4,19	168	3,79	152	3,37	135		

Бали з дисципліни для аспірантів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до 120 балів	3
Нижче 120 балів	2

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності аспірантів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

7. ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ

- 1.Лапароскопічна апендектомія: технічні особливості проведення, покази та протипокази.
- 2.Порівняння відкритої та лапароскопічної апендектомії: переваги та недоліки.
- 3.Лапароскопічний метод корекції діафрагмальних гриж у дітей.
- 4.Порівняння відкритої та лапароскопічної корекції діафрагмальних гриж у дітей: переваги та недоліки.
- 5.Застосування лапароскопії при корекції лікоподібної грудної клітки у дітей.
- 6.Особливості використання лапароскопії при вадах розвитку сечовидільної та статеві систем.
- 7.Сучасні лапароскопічні методи корекції пахвинних гриж у дітей.
- 8.Порівняння лапароскопічної герніорафії та герніотомії при пахвинних грижах у дітей: переваги та недоліки.
- 9.Перечисліть покази та протипокази до застосування діагностичної лапароскопії.
- 10.Особливості проведення плевральної пункції у дітей. Покази та проти покази.
- 11.Які рентгенологічні методи обстеження використовують для діагностики вродженої та набутої патології ШКТ.

- 12.Що таке еластографія, її діагностичне значення в оцінці структурного стану яєчка.
- 13.Перечисліть основні методи діагностики захворювань сечовидільної системи.
- 14.Які інформативні методи обстеження слід застосувати для встановлення діагнозу хвороби Гіршпрунга.
- 15.Порівняння лапароскопічної та відкритої пілороміотомії: переваги та недоліки.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Базова література

1. Амбулаторно-поліклінічна хірургія дитячого віку : навч.-метод. посіб. / В.А. Дігтяр, В.І. Сушко, А.Ф. Левицький; Дніпропетр. мед. акад. МОЗ України, каф. дит. хірургії, ортопедії та травматології. – 2-ге вид. – Дніпро : Герда, 2018. – 246 с.
2. Бензар І.М., Левицький А.Ф., Бліхар В.Є. Судинні аномалії у дітей: монографія /І.М.Бензар, А.Ф.Левицький, В.Є.Бліхар. –Тернопіль : ТДМУ, 2017. – 360 с.
3. Дитяча хірургія: навч.-метод. пос.// за ред. В.А. Дігтяра. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. – 338 с.
4. Ендоскопічна і роботизована хірургія: навчальний посібник / В.М. Запорожан, В.В. Грубнік, Яп Боньєр та ін. – Медицина, 2-е видання. – 2023. – 558 с.
5. Ксьонз І.В. Практичні навички з дитячої хірургії та реаніматології / І.В. Ксьонз, Є.М. Гриценко, Д.А. Шкурупій. – Полтава, видавництво «Сімон», 2015. – 127 с.
6. Навчально-методичний посібник «Основи діагностики, лікування та реабілітації вад розвитку опорно-рухового апарату в дітей» /за ред. А.Ф. Левицького. –Тернопіль:ТНМУ. – 2019.–220с.
7. Політравма у дітей : навч.-метод. посіб. /І.М.Бензар, В.Є.Бліхар, Б.М.Боднар, за ред. А.Ф.Левицького. –Тернопіль : ТДМУ. – 2014. – 200 с.
8. Погорілий В.В. Дитяча хірургія. Част.1/ під заг. ред. В.В. Погорілого, О.Г. Якименко, В.С. Коноплицького, В.А. Навроцького. – ПП «ТД Едельвейс і К». – Вінниця. – 2016. – 352с.
9. Погорілий В.В. Дитяча хірургія: метод. реком., част.2 / В.В. Погорілий, Н.Г. Пшук, О.Г. Якименко, В.А. Навроцький. – ПП «ТД Едельвейс і К». – Вінниця. – 2016. – 351с.
10. Порушення випорожнень у дітей: закрепи та енкопрез / за ред. проф. В.Ф. Рибальченка, В.В. Бережного, В.С. Коноплицького, П.С. Русака. – К.: ПП «ІНПОЛ ЛТМ», ТОВ «Друкарня "Рута"». – 2018. – 548 с.
11. Русак П.С. Вади розвитку черевної стінки у дітей / П.С. Русак, В.С. Коноплицький, О.Д. Фофанов. – Житомир: «Полісся», 2020. – 148 с.
12. Сілкина Ю.В. Медична ембріологія з основами тератології/ Сілкина Ю.В., Веропотвелян М.П., Данкович Н.О. – Вінниця: Нова Книга, 2019. – 208 с.
13. Хірургія дитячого віку: підручник / В.І. Сушко, Д.Ю. Кривченя, О.А. Данілов, В.А. Дігтяр та ін.; за ред. В.І. Сушка, Д.Ю. Кривчені. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Медицина, 2009. – 800 с.
14. C.Esposito, S.Rothenberg. History of Pediatric MIS Surgery and Pediatric MIS Surgeons. – Cuzzolin s.r.l., Napoli, Italy – 2023. – 526 p.
15. Chirurgia dziecięca / red. naukowa M.Bağlaj, P. Kaliciński. PZWL, Warszawa. – 2016. – 1102 p.
16. Chirurgia noworodka / pod red. P.Kalicińskiego. – Invest-druk, Warszawa. – 2004. – 660 p.
17. Glick P.L., Pearl R.H., Irish M.S., Caty M.G. Pediatric Surgery Secrets. – Hanley&Belfus Inc., Philadelphia. – 2001. – 400 p.
18. Lacher M., Muensterer O. Video Atlas of Pediatric Endosurgery (VAPE). Springer. – 2021. – 270 p.
19. Lacher M., Peter S.D.St., Zani A. Pearls and Tricks in Pediatric Surgery. Springer. – 2021. – 550 p.

20. Mattei P. Fundamentals of Pediatric Surgery / P. Mattei. – Springer, 2017. – 935 p.
21. Nash O., Choueiki J.M., Levitt M.A. Fecal Incontinence and Constipation in Children. Case studies. – Taylor&Francis Group, LLC, USA. – 2017. – 190 p.
22. Operative pediatric surgery. 2nd edition / Edited by M.M. Ziegler, R.G. Azizkhan, D. von Allmen, T.R. Weber. – McGraw-Hill Education, 2014 – 1397 p.
23. Operative pediatric surgery. Seventh edition / Edited by L. Spitz and A.G. Coran. – CRC Press, 2013. – 1105 p. Mario L. Fundamentals of Pediatric Surgery / L. Mario. – Springer, 2017. – 444
24. Lane V.A., Wood R.J., Reck-Burneo C., Levitt M.A. Pediatric colorectal and pelvic surgery. Case studies. – Taylor&Francis Group, LLC, USA. – 2017. – 276 p.
25. Pediatric Surgery [7th Edition] George W. Holcomb III, Ashcraft's – Saunders. – 2020. – 1316p.
26. Pediatric Surgery Emmanuel / A. Ameh Stephen W. Bickler Kokila Lakhoo Benedict C. Nwomeh Dan Poenaru. - Springer, Cham, 2020. – 398 p.
27. Pediatric Surgery: textbook / edited by V.A. Dihtiar, V.I. Sushko, D.Yu. Kryvchenia. – Kyiv: AUS Medicine Publishing. – 2019. – 368 p.
28. Pediatric surgery. 2nd edition / Edited by Prem Puri, Michael E. Höllwarth. – Springer, 2019. – 1422 p.
29. Pediatric surgery. 8th edition / Edited by M. Davenport, J. Geiger. – CRC Press, 2021. – 928 p.

Додаткова література

30. Джам О.П. Актуальні проблеми класифікації аноректальних вад розвитку у дітей в сучасних умовах (огляд літератури) / О.П. Джам, О.К. Слепов // Хірургія дитячого віку. – 2020. – №3. – С.41–48.
31. Кишечні стоми: види стом, методики їх формування: медико-соціальна реабілітація стомованих хворих. Ускладнення кишечних стом, їх лікування: методичні рекомендації / Нац. мед. ун-т ім. О.О. Богомольця та ін.; М.П. Захараш, Ю.М. Захараш. - Київ : НМУ ім. О.О. Богомольця, 2015. - 43 с.
32. Коноплицький В.С. Апендицит у дітей: вікові особливості клінічних проявів та епонімична симптоматика / В.С. Коноплицький, В.В. Погорілий, О.Г. Якименко, О.О. Фомін. – Вінниця, ТОВ «ТВОРИ». – 2020. – 112 с.
33. Кузик А.С., Притула В.П., Кривченя Д.Ю., Наконечний А.Й., Гутор Т.Г. Результати хірургічної корекції або консервативного ведення кіст селезінки в дітей за даними віддалених моніторингових змін. – Хірургія дитячого віку. – 2022. – №1. – С. 56-69.
34. Наконечний Р.А., Боржівський А.Ц., Наконечний Й.А., Наконечний А.Й. Симультанні мініінвазивні втручання в дітей з конкрементами у сечовидільних шляхах. – Хірургія дитячого віку. – 2022. - №2. – С. 60-65.
35. Переяслов А.А. Огляд теорій патогенезу гастрошизису / А.А. Переяслов // Хірургія дитячого віку. – 2020. – №4. – С.86-89.
36. Переяслов А.А., Рибальченко В.Ф., Лосєв О.О. Мальротация кишечника у дітей: від ембріогенезу до наслідків. – Київ, Каменець-Подільський: ПП «ПОЛ ЛТМ», 2019. – 224 с.
37. Слепов О.К., Пономаренко О.П., Мигур М.Ю., Грасюкова Н.І. Гастрошизис: класифікація. Хірургія дитячого віку. – 2019. – №2. – С.50-56.
38. Сучасні методи діагностики та лікування вродженої непрохідності тонкої кишки у дітей (огляд літератури) / Кліманський Р.П., Жаріков С.О., Нгуєн Н., Юдін О.І. // Хірургія дитячого віку. – 2020. – №1. – С.72-80.
39. Хронічний колостаз у дітей (хірургічний погляд на проблему) / О.Б. Боднар, О.П. Джам, В.П. Притула, Л.І. Ватаманеску, Г.Б. Боднар. – Чернівці: БДМУ, 2016. – 199 с.

40. Holschneider A.M. Hirschprung's disease and allied disorders / A.M. Holschneider, P. Puri. - Springer, Berlin. 2008. – 414 p.
41. Hutson J.M., Spencer W. Beasley The Surgical Examination of Children, 2nd edition // Springer, Berlin, Heidelberg. 2013, 310 p.
42. Jeffre J.F., Lanzkowsky L.Ph. Lanzkowsky's manual of pediatric hematology and oncology, 6th ed., Elsevier. 2016, 788 p.
43. Jeffrey R.W., Kay H.M. Pediatric Gastrointestinal and Liver Disease, 5th edition // Elsevier. 2015, 1216 p.
44. Parekh P.J. Colon Irrigation: Effective, Safe and Well-Tolerated Alternative to Traditional Therapy in the Management of Refractory Chronic Constipation / P.J. Parekh, D. Burlison, C. Lubin, D.A. Johnson // Journal of Clinical Gastroenterology and Hepatology. – 2018. – Vol. 2. – P. 1 – 5.
45. Pena A. Surgical treatment of colorectal problems in children / A. Pena, A. Bischoff. - Springer, New York. 2015. – 497 p.
46. Pols H.A.P. Anorectal malformations / H.A.P. Pols. - Desiree van den Hondel, 2015. – 213 p.
47. Powikłania w chirurgii dziecięcej / red. naukowa J.Czernik. – PZWL, Warszawa. – 2009. – 570 p.
48. Puri P., Höllwarth M.E. Pediatric Surgery. – Springer, 2006. – 632 p.
49. The role of testicular artery in laparoscopic varicocelectomy: a systematic review and meta-analysis. / Qi X., Wang K., Zhou G. [et al.]// International urology and nephrology. – 2016. – Vol. 48, № 6. P. 955-965.

Нормативні документи та інформаційні ресурси

1. Міністерство охорони здоров'я - <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
2. сайт Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я - <http://komzdrav.rada.gov.ua>
3. офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://www.rada.gov.ua>; Європейські стандарти післядипломної підготовки медичних фахівців.
4. веб-портал Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua/>)
5. офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України (<http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>)
6. сайт Національна академія медичних наук України (<http://www.amnu.gov.ua/index.php>); сайт AskReform (<http://askreform.com>)
7. Вікіпедія - <http://uk.wikipedia.org>
8. UpToDate – <http://www.uptodate.com/home>
9. Access Medicine - <http://accessmedicine.mhmedical.com>
10. PubMed - <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/>
11. Medscape eMedicine - https://emedicine.medscape.com/pediatrics_surgery
12. American Pediatric Surgical Association - <https://eapsa.org/>
13. European Paediatric Surgeons Association (EUPSA) - <http://www.eupsa.info/>
14. European Society of Paediatric Endoscopic Surgeons (ESPES) - <https://www.espes.eu/>
15. International Pediatric Endoscopic Group - <https://www.ipeg.org/>
16. Chest Wall International Group (CWIG) - <https://www.cwig.info/>